

KOPIA

ZWIĄZEK MAKLERÓW I DORADCÓW

ul. Sienna 93/2, 00-815 Warszawa
<http://www.zmid.org.pl>

tel./fax (022) 628 37 43
e-mail: biuro@zmid.org.pl

Warszawa, 11 lutego 2012 r.

Szanowny Pan Minister

Jarosław Gowin

Ministerstwo Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11

00-950 Warszawa

Dotyczy: projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (wersja z dnia 31 stycznia 2013 r.) w związku z pismem Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia br. nr DSD-454-16/12/506 opublikowanym w BIP

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej pismem Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia br. nr DSD-454-16/12/506 w sprawie ponownych uzgodnień międzyresortowych nowego projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do niektórych zawodów regulowanych (poprzednio: projekt ustawy o ułatwieniu dostępu do wykonywania zawodów finansowych, budowlanych i transportowych) zawierającego nowe propozycje legislacyjne wobec deregulacji zawodu maklera giełd towarowych, niniejszym przedstawiamy uzupełnienie stanowiska Związku Maklerów i Doradców z dnia 31 października 2012 r. w przedmiotowej sprawie.

W związku z proponowaną w projekcie ustawy likwidacją zawodu maklera giełd towarowych Związek Maklerów i Doradców pragnie wyrazić swoje krytyczne stanowisko wobec tej propozycji.

Ustawa o giełdach towarowych z dnia 26 października 2000 r. (Dz.U. 2000 Nr 103 poz. 1099 z późn. zm.) w wielu punktach opierała się na doświadczeniu tworzonym przez dekadę lat 90 regulowanego rynku papierów wartościowych. Dotyczyło to m.in. stworzenia instytucji maklera

giełd towarowych oraz wprowadzenia wymogu zatrudniania maklerów giełd towarowych przez następujące podmioty:

- 1) towarowe domy maklerskie,
- 2) przedsiębiorstwa energetyczne spełniające warunki określone w ustawie o giełdach towarowych,
- 3) grupy producentów rolnych,
- 4) domy składowe,
- 5) niebędące towarowymi domami maklerskimi spółki handlowe, prowadzące działalność, o której mowa w art. 38 ust. 2 pkt 2 i 4 ustawy o giełdach towarowych w zakresie przewidzianym w tej ustawie.

Należy podkreślić, że towarowy rynek giełdowy znacząco różni się od rynku papierów wartościowych. Jego najważniejszą cechą jest instytucjonalizacja obrotu, a więc sytuacja, w której udział inwestorów indywidualnych w obrotach jest nieznaczny, a większość transakcji zawieranych jest bezpośrednio pomiędzy instytucjonalnymi uczestnikami rynku danego towaru (np. wytwórcami i dystrybutorami energii elektrycznej na rynku energii). Oznacza to, że z jednej strony ochrona nieprofesjonalnych uczestników rynku odgrywa mniejszą rolę (co nie oznacza, że nieistotną), a z drugiej strony – zawierane transakcje mają często bardzo dużą wartość, co nakłada dodatkową odpowiedzialność na maklerów obsługujących te transakcje. Co więcej, pomimo iż obrót na rynku towarowym realizowany jest w dużej mierze bezpośrednio między inwestorami instytucjonalnymi, zgodnie z krajowymi przepisami inwestorzy ci nie podlegają ani licencjonowaniu ani bieżącemu nadzorowi ze strony regulatora rynku. Stanowi to różnicę w stosunku do struktury nadzoru nad rynkiem kapitałowym, gdzie bezpośredni nadzór nad inwestorami instytucjonalnymi (TFI, OFE, biurami maklerskimi czy zakładami ubezpieczeń) jest jednym z podstawowych filarów zapewniających bezpieczeństwo obrotu. W porównaniu z rynkiem kapitałowym, rozwój instytucji nadzorowanych na giełdowym rynku towarowym jest bardzo powolny. Przypomnijmy, że dopiero w grudniu 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała pierwszą w historii licencję na prowadzenie towarowego domu maklerskiego. Niemniej jednak, trudno zaprzeczyć, że rynek ten z roku na rok pełni coraz ważniejszą funkcję w Polsce, co poświadcza wzrastająca wielkość obrotów na tym rynku, a także liczba jego uczestników.

Z uwagi na to, że bezpośredni nadzór Komisji Nadzoru Finansowego nad inwestorami ma na rynku towarowym bardzo ograniczony charakter, nadzór administracyjny nad działalnością maklerów giełd towarowych pozostaje jedną z głównych – jeśli nie jedyną – formą kontroli nad bezpieczeństwem transakcji na tym rynku. Znajduje to ścisłe odzwierciedlenie w przepisach ustawy o giełdach towarowych. Znaczenie maklerów giełd towarowych jest tak istotne, że ustawa uznaje ich za jedną z instytucji rynku towarów giełdowych (art. 2 pkt 13 ustawy). Wprowadzono

również wymóg, by w transakcji giełdowej towarowy dom maklerski lub dom maklerski był obowiązkowo reprezentowany przez maklera giełd towarowych lub alternatywnie – w zakresie ograniczonym do towarowych praw pochodnych – maklera papierów wartościowych. Transakcje zawarte bez zachowania tego warunku są z mocy prawa nieważne (art. 9 ust. 10 ustawy o giełdach towarowych). Jest to wymóg znacznie bardziej restrykcyjny w porównaniu z analogicznymi przepisami regulującymi obrót papierami wartościowymi, co stanowi potwierdzenie znaczenia, jakie instytucja maklera giełd towarowych pełni w ramach ogólnego nadzoru nad funkcjonowaniem rynku towarowego.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że wprawdzie instytucje zatrudniające maklerów giełd towarowych są instytucjami profesjonalnymi, ale ich główna sfera kompetencji nie jest związana z funkcjonowaniem rynków finansowych i obrotem giełdowym. Stąd instytucje te, jak wynika z dotychczasowych doświadczeń, traktują system egzaminów i licencjonowania maklerów giełd towarowych jako niezwykle cenne wsparcie procesu selekcji najbardziej kompetentnych kadr do obsługi obrotu giełdowego – zarówno spośród swoich pracowników, jak i spośród osób chcących podjąć pracę w tym zawodzie. I w tym przypadku, podobnie jak na rynku kapitałowym, system licencjonowania nie ogranicza dostępu do zawodu, lecz wręcz wspomaga proces selekcji kadr.

Propozycja likwidacji instytucji maklera giełd towarowych wydaje się szczególnie nietrafna w kontekście rosnącej aktywności na giełdowym rynku towarowym w Polsce w ostatnim okresie. Wprowadzone w 2000 roku przepisy niewątpliwie wyprzedzały zapotrzebowanie na profesjonalną organizację regulowanego rynku towarowego. Stąd na przestrzeni kolejnych 10 lat powstała tylko jedna giełda towarowa działająca w obszarze jednego segmentu rynku towarowego (rynek energii elektrycznej). W ostatnich latach ma jednak miejsce zarówno dynamiczny rozwój istniejącego już giełdowego rynku energii elektrycznej, jak i wzrost zapotrzebowania na podobne, profesjonalne platformy obrotu na rynkach innych towarów. Dowodem tego jest choćby niedawna inauguracja giełdy gazu organizowanej przez Towarową Giełdę Energii S.A. czy działania w zakresie organizacji giełdowego obrotu uprawnieniami do emisji CO².

Istotnym wydarzeniem w rozwoju rynku towarowego w Polsce było również wejście TGE S.A. w skład grupy kapitałowej GPW S.A. Alians ten spowodował istotny wzrost zainteresowania uczestników rynku kapitałowego działalnością na giełdowym rynku towarowym, czego dowodem jest choćby uzyskanie statusu członka TGE S.A. przez szereg domów maklerskich z rynku papierów wartościowych. Należy podkreślić, że inwestorzy działający na rynku kapitałowym są przyzwyczajeni do profesjonalnej obsługi, której kluczowym elementem jest udział maklerów – brak analogicznych rozwiązań na giełdach towarowych może być odczytany jako obniżenie poziomu bezpieczeństwa rynku, a tym samym stanowić czynnik ograniczający aktywność tej grupy inwestorów na rynku towarowym.

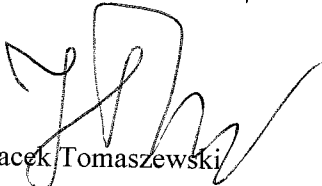
Można wyrazić przypuszczenie, że opisane powyżej wydarzenia będą prowadzić w najbliższej przyszłości do naturalnego wzrostu liczby miejsc pracy dla maklerów giełd towarowych, a tym

samym doprowadzą w sposób naturalny do realizacji celu deregulacji. Należy przy tym zaznaczyć, że w dotychczasowej historii system egzaminów państwowych nie stanowił żadnej bariery organizacyjnej dla dopływu nowych kadr do zawodu maklera giełd towarowych, a liczba osób posiadających licencję była istotnie większa niż liczba osób faktycznie wykonujących zawód.

Wreszcie warto zwrócić uwagę na to, że propozycje likwidacji instytucji maklera giełd towarowych wydają się iść wbrew najnowszym inicjatywom legislacyjnym Unii Europejskiej. Przykładem może być Rozporządzenie Parlamentu i Rady UE z 25.10.2010 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (tzw. Rozporządzenie REMIT) podkreślające wagę integralności hurtowego rynku energii i jego znaczenie w kreowaniu obiektywnej informacji cenowej. Wprawdzie rozporządzenie to nie powołuje się wprost na instytucję maklera giełd towarowych, ale nie może być wątpliwości, że to właśnie profesjonalny i właściwie uregulowany rynek giełdowy jest najbardziej zaawansowaną formą obrotu z punktu widzenia transparentności informacyjnej i bezpieczeństwa obrotu. W modelu wypracowanym w Polsce na przestrzeni ostatnich 12 lat ważną częścią giełdowego rynku towarowego stali się maklerzy giełd towarowych jako jeden z kluczowych elementów systemu zapewniania bezpieczeństwa obrotu.

Podsumowując, Związek Maklerów i Doradców pragnie wyrazić zadowolenie z odstąpienia od propozycji uchylecia ustawy o giełdach towarowych, a także zmian w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi – w szczególności w zakresie braku deregulacji maklera papierów wartościowych. Jednocześnie pragniemy wyraźnie podkreślić, że ustawa o giełdach towarowych określiła model funkcjonowania rynku towarowego, w którym niezwykle istotną rolę odgrywają licencjonowani maklerzy giełd towarowych. Likwidacja instytucji maklera może, naszym zdaniem, przynieść poważne negatywne konsekwencje dla bezpieczeństwa obrotu na rynku towarowym i profesjonalizmu obsługi klientów, co jest szczególnie niebezpieczne w warunkach oczekiwanego wzrostu aktywności tego rynku i wzrostu udziału w obrotach na tym rynku uczestników innych niż profesjonalni uczestnicy pozagiełdowego rynku towarowego.

2 powołaniem,

dr Jacek Tomaszewski

Sekretarz Związku Maklerów i Doradców

dr Grzegorz Lętocha

Prezes Związku Maklerów i Doradców